

Nagyapánk ott ült szokott helyén a kandalló mellett, s olykor egy-egy bükkfahasábot vetett a sziporkázó tűzre. A szűzdohány füstje kék felhőbe burkolta pipázó alakját ott a nagyszoba végiben, s ezüstös szakállán olykor megcsillant a láng. Mi gyermekek a mennyezetig érő, gyertyafényben izzó karácsonyfa körül álltunk elfogódottan, és izgalomtól elmeredt szemmel, és sóvár pillantásokat vetve a karácsonyfa alatt fölhalmozott ajándékokra, hűségesen elénekeltük a Mennyből az angyal összes verseit. Ének után apám fölolvasta a betlehemi csillag történetét a Bibliából, elmondtuk közösen a karácsonyi imádságot, s azzal nekiestünk a játékoknak, akár karámba szorított birkanyájnak az éhes farkascorda. Kis idő múltával nagyapánk megszólalt ott a kandalló mellett a maga érdes vénemberhangján:

- Aztán tudjátok-é - kérdezte -, hogy miképpen keletkezett tulajdonképpen a karácsony?

- Akkor született a Jézus Krisztus - felelte Margit húgom okosan új babaháza előtt térdepelve, s nagyapánk bólintott rá.

- Ez igaz - mondta -, mert hogy ő volt az Úristen legnagyobb karácsonyi ajándéka az emberi világ számára. De maga a karácsony már régen megvolt akkor. Ha ideültök mellém a tűzhöz, elmondom, hogyan keletkezett.

Köréje gyűltünk a szőnyegre, mindegyikünk valami új játékot cipelve magával, s figyelmesen lestük a száját, mert nagyapánk nagyon szép és érdekes meséket tudott ám.

- Hát az úgy volt - kezdte el, miután nagyot szippantott a pipájából -, hogy réges-régen, amikor Noé apánk unokái megépítették volt a Bábel tornyát, s annak ledőlte után nem tudták megérteni egymást többé, mert az önzés összezavarta a nyelvüket, az irigység és az elfogultság egyre jobban és jobban kezdett elhatalmasodni ezen a földön. Aki nem volt olyan ügyes, mint a szomszédja, azt ölte az irigység, hogy a másiknak szebb háza van.

Aki rest volt megművelni a földjét, az irigyelte azt, akinek szebb búzája termett, s mikor az irigykedés már igen-igen elhatalmasodott az embereken, akkor megszületett benne a gonoszság. A rest lopni kezdett, a tolvaj gyilkolni, s a kéregető rágyújtotta jótevőjére a házat. Addig-addig, hogy egy napon aztán az Úristen odafönt az égben megsokallotta az emberek gonoszságát, s rájuk szabadította a sötétséget és a hideget.

A nap eltűnt az égről, a vizek befagytak, s a rablógyilkos számára nem termett többé semmi az elrablott földön. Nagy fázás, éhezés és pusztulás következett ebből az egész emberi világra. Mikor pedig már közeledett erősen az idő, mikor minden emberi életnek el kellett volna pusztulnia a földön, az Úristen odaintette maga mellé kedvenc angyalát, a Világosságot, és ezt mondta neki: "Eridj le, hű szolgám, s nézz körül a földön, melyet gonoszsága miatt pusztulásra ítélt. Vizsgálj meg minden embert, asszonyt és gyermeket, s akinek még megtalálod egy csöpp kis nyomát a jósnak, annak gyűjtsál gyertyát a szívében. Én pedig majd az utolsó előtti napon alánézek a földre, s ha csak egy kicsike világosságot is látok rajta, megkönyörülök az emberi világon, s megváltoztatom az ítéletet, amit kiróttam rája."

Ezt mondta az Úristen, s a Világosság angyala alászállott a földre, hogy teljesítse a parancsot.

A föld sötét volt és hideg. Mint a csillagtalán, zimankós téli éjszaka, olyan. Az emberek tapogatózva jártak az utcákon, s akinek még volt egy darabka száraz, fagyott kenyere, az elbújt vele a pincék mélyére, hogy ne kelljen megossza mással. Egy birkabőr bundáért

meggyilkolta apját a fiú, s akinek még tűz égett a kemencéjében, az fegyverrel őrizte szobája melegét a megfagyóktól. Az angyal nagyon-nagyon elszomorodott, hogy hasztalan járta az emberi világot, mert nem talált benne sehol egy fikarcnyi jóságot sem.

Lassanként kiért a városból, s ahogy a dűlőúton haladt fölfele a hegyek irányába, egyszerre csak összetalálkozott a sötétben egy emberrel, aki egy döntött fát vonszolt magával kínlódva.

Kiéhezett, sovány ember volt, s csak szakadt rongyok borították a testét, de mégis húzta, vonszolta magával a terhet, bár majdnem összeroskadt a gyöngeségtől.

"Minek kínlódsz ezzel a fával? - kérdezte meg az angyal. - Hiszen ha tüzet gyújtanál belőle magadnak itt, ahol állsz, megmelegedhetnél mellette."

"Jaj, lelkem, nem tehetem én azt - felelte az ember. - Asszonyom, s kicsi fiacskám van otthon, kik fagynak meg, s olyan gyöngék már, hogy idáig nem jöhetnének el. Haza kell vigyem nekik ezt a fát, ha bele is pusztulok."

Az angyal megsajnálta az embert, és segített neki a fával, s mivel az angyaloknak csodálatos nagy erejük van, egyszerre csak odaértek vele a sárból rakott kunyhóhoz, ahol a szegény ember élt.

Az ember tüzet rakott a kemencében, s egyszeriben meleg lett tőle a kicsi ház, s míg egy sápadra éhezett asszony s egy didergő kisfiú odahúzódtak a tűz mellé melegedni, az angyal meggyújtott egy gyertyát az ember szívében, mert jóságot talált abban.

"Édesanyám, éhes vagyok..." - nyöszörögte a gyermek, s az asszony benyúlt a rongyai közé, elővett egy darab száraz kenyeret, letörte az egyik sarkát, s odanyújtotta a gyermeknek.

"Miért nem eszed meg magad a többit? - kérdezte az angyal.

- Hiszen magad is olyan éhes vagy, hogy maholnap meghalsz."

"Az nem baj, ha én meghalok - felelte az asszony -, csak legyen mit egyék a kicsi fiam."

S az angyal ott nyomban meggyújtotta a második gyertyát is, és odahelyezte az asszony szívébe.

A gyermek leharapott egy kis darabot a kenyér sarkából, aztán megszólalt:

"Édesanyám, elhozhatom két kis játszótársamat a szomszédból? Ők is éhesek, s nincs tűz a házukban. Megosztanám velük ezt a kis kenyeret, meg a helyet a tűznél!"

Az angyal pedig meggyújtotta a harmadik gyertyát is, és odaadta a kisfiúnak, aki boldogan szaladt ki a gyertyával a sötét éjszakába, hogy fénye mellett odavezesse kis társait a tűzhöz és a kenyérhez. S pontosan ekkor érkezett el az utolsó előtti nap, és az Úristen alánézett a földre, s a nagy-nagy sötétségben meglátott három kis pislákoló gyertyalángot. És úgy megörvendett annak, hogy az angyal mégis talált jóságot a földön, ha nem is többet, csak hármat, hogy azon nyomban megszüntette a sötétséget, visszaparancsolta a napot az égre, s megkegyelmezett az emberi világnak.

S azóta minden esztendőnek a vége felé az Úristen emlékeztetni akarja az embereket arra, hogy a gonoszság útja hova vezet, s ezért ősszel a napok rövidülni kezdenek, a sötétség minden este korábban szakad alá, és minden reggel későbbben távozik, hideg támad, és befagynak a vizek, s a sötétség uralma lassan elkezd megfojtani a világot. Mi emberek pedig megijedünk, s eszünkbe jut mindaz a sok rossz, amit elkövettünk az esztendő alatt, és amikor eljön a legrövidebb nap, és a Világosság angyala alászáll közénk jóságot keresni, egyszerre mind meggyújtjuk a karácsonyfák gyertyáit, hogy az Úristen ha alátekint, fényt lásson a földön, s megbocsássa a bennünk lévő jó miatt a bennünk lévő rosszat.

- Ez a karácsony igazi meséje - fejezte be nagyapánk ott a kandalló mellett azon a régi-régi karácsonyestén -, én pedig azért mondtam el nektek, gyerekek, hogy megjegyezzétek jól, és emlékezzetek reá. Mert ez a mi emberi világunk újra építeni kezdi a Babel tornyát, melyben egyik ember nem értheti meg a másikat, jelszavakból, hamisságokból, elfogultságokból és előítéletekből, s jönni fog hamarosan az irigység is, a rosszindulat, meg a gonoszság, melyek miatt az Úristen újra pusztulásra ítéli majd az embert. Tolvajlás és gyilkosság fog uralkodni a földön, s ha a nyomorúság és a nagy sötétség rátok szakad majd, akarom, hogy emlékezzetek: csak a szívetekben égő gyertya menthet meg egyedül a pusztulástól. /Wass Albert/